

Izvoz brodova predstavlja značajnu stavku u ukupnom izvozu Hrvatske. Istovremeno je hrvatska brodogradnja u grdnim ekonomskim poteškoćama. Najbolji je Uljanik iz Pule; sva ostala brodogradilišta su kandidati za stečaj. Razlika između cijene koštanja i svjetske cijene iznosi više od desetak posto. Iz ekonomije je poznato da je moguće samo u kratkookm roku «trpiti» veće rashode od prihoda. Usprkos gubicima, što je dobro, brodogradilišta nisu likvidirana. Van svake sumnje aprecijacija tečaja kune bitno doprinosi financijskom rezultatu brodograđevne industrije. Uostalom tečajna politika izravno utječe na sve izvoznike. Što je udio izvoza veći to su veći i problemi odnosnog privrednog subjekta.

Proizvodnja brodova ima dugu tradiciju. Ovo dalje znači da postoji prepoznatljivi hrvatski proizvod, pa prema tome moguće je u kratkom vremenu dinamizirati izvoz brodova. Podsjećam da je u bivšoj državi izvozu brodova pružana snažna podrška. Nije slučajno da je tadašnja banka za vanjsku trgovinu imala svoje dvije filijale na obali: jedna je bila u Rijeci, a druga u Splitu. Putem primarne emisije kreditirala se je proizvodnja brodova što je znanto pogodovalo razvoju brodograđevne industrije. Aprecijacija tadašnjeg dinara je tako putem kreditne podrške i niskih kamatnih stopa (ispod stope inflacije, dakle negativne realne kamatne stope) bila subvencionirana.

Po uspostavi samostalne države brodogradnja se je «sanirala» putem velikih državnih obveznica a da se nije prethodno definirao značaj brodograđevne industrije za hrvatsko gospodarstvo. Politika pomoći od vremena do vremena nije mogla dati dobre rezultate i danas imamo, blago rečeno, bolesnu brodograđevnu industriju. Ipak, na svu sreću, za brodograđevnu industriju još važi narodna izreka: nikad nije kasno ili bolji ikad nego nikad.

Dobro je da brodograđevna industrija izvrši segmentiranje tržišta i da se tako specijalizira za manji proizvodni asortiman. To će, nema sumnje, povećati učinkovitost svakog brodogradilišta i brodograđevne industrije u cjelini. Ova orijentacija u svbi krije i stanoviti rizik. Naime, može se lako dogoditi da se u nekom vremenu za nekim od tipova brodova smanji potražnja pa bi se brodogradilište koje je usmjereno upravo na taj tip broda moglo naći u ozbiljnim poteškoćama.

Kapaciteti brodogradilišta u Hrvatskoj nisu mali, s jedne strane, i, s druge strane, realno je očekivati da će se potražnja za brodskim prostorom u vremenu povećavati. Pored toga, značajne su tehničko-tehnološke inovacije koje poboljšavaju kvalitetu i učinkovitost broda u svakom pogledu. Izneseno nameće jasan zaključak: Hrvatska svoju budućnost mora naći u brodograđevnoj industriji. Što više, u kratkom roku (što je posebno bitno zbog velikog deficita trgovačke bilance), brodograđevna industrija može potaknuti izvoz i to ne samo izravno već i neizravno jer se radi o vrlo složenom proizvodu koji ima značajne multiplikativne učinke.

Što učiniti?

Kao prvo potrebno je formirati holding. U holding bi pored brodogradilišta valjalo uključiti Brodarski institut izravno kao i neizravno ostale znanstvene potencijale. Posebno bi pažnju valjalo posvetiti financijskoj funkciji. Dakle, kao prvo valja stvoriti znanstvene i financijske pretpostavke.

Velika brodogradilišta odredila potencijalne tržišne niše – Kako im pomoći?

Autor Guste Santini
Petak, 26 Siječanj 2007 13:50

Drugo, država bi morala biti svjesna da bez investiranja (to se sada zove restrukturiranje) brodograđevna industrija neće opstati. U tom je smislu potrebno izvršiti snažnu financijsku podršku. Ona bi se trebala, po mojem mišljenju, ostvariti emisijom obveznica čime bi država uspostavila kreditni odnos sa Holdingom. Tijekom restrukturiranja država bi u pogodnom času dionice Holdinga uvrstila na burzu čime bi se dodatno financijski potpomogao razvoj brodograđevne industrije. U roku od pet godina brodograđevna bi industrija bila sposobna da izvozi know-how što bi je učinilo globalnim igračem.

Prema tome, da zaključim, podržavam prisutna kretanja u brodograđevnoj industriji i pozivam državu da snažno podrži njezin razvoj. Pitanje razvoja brodograđevne industrije nije samo kratkoročni problem koji valja riješiti već dugoročni zadatak na kojem valja ustrajno raditi.